
PAMFLET
845

¶ Cort verhael vande groote Victorie die Godt almachtich de Coninckliicke Mayesteyt van Enghelant verleent heeft / ouer de Spaensche Armade / Den 1. July stile Noua. Anno 1588. Uuyt de Coronia geloopen.

Ghedruckt t'Amstelredam by Barent Adriaensz. met Consent.

lle de werelt is notoor eñ kenlijck hoe dat
dē Coninck van Spangien naest den tijt van drie Ja=
ren harwaerts /ende noch langer heeft gereedtschap
ghemaeckt/ ende doen maecken ende toeghemaeckt
heeft een seer groote ouermatige geweldige Armade
ende vloote van Schepen Galyassen/ ende Galeyen
Soo groot ende cleyn / alle welcken ghy hier nae by
spesificatie sult moghen sien ende lesen alle welcke in
sulcker Secrete bedecktheyt geschiet is/tot deser tijt
toe/dat noch niemant yets. (Wat zijnen wille was
daermede wt te rechten)heeft connen bespueren ofte
vernemen/wien hy met alsulcken ghereetschap heeft
ghedocht te versoecken/ niet minder is ons ende
gheheel Europa bekent den grooten ghewelt ende
toerustinghen van den Prince van Parma den welcken oock mede byde ij Jaeren al=
les by een ghesleept ende verghadert heeft soo blijckt byde naeste cundtschappen van
veele loof waerdijghe persoonen ouer de veertich duysent mannen van oorloghe soo
Spaingaerts Walen Duytsen eñ allen ander waer onder zijn omtrent de xlv Cornet=
ten Ruyteren omtrent driehondert Pleyten/ Huen ende ander grote ende plat boom
de Schepen ende noch wel omtrent eñ xxxvi. Boots van oorloge op welcke Schepen
de voorsz.40000 Mannen ende Paerde volck midts gaders veel ander gereetschappen
bequaem tot den oorloge dienende heeft legghen wachten soo wel inder Sluys Nieu
poort als Duynkercken om ter bequamer tijt kundtschap ende ghelegentheyt de sel=
ue te doen by een voeghen tot behulp van de Armade van Lisbone ghezeylt zijnde den
xxx May Stilo Noua. Starck omtrent 150 Schepen Soo groot ende cleyn ende den
den xv Junij ghearijueert in Gosschagen ofte de Cronia al waer sy lieden hen weder
om versien ende ghesterckt ende veruarst hebben met andere groote Cosschapsche
Schepen voor het verlies van sekere Galeyen eñ andere Schepen door onweder ende
tempeeste onder wegen verlooren ende alsoo ontrent den 14. Julij. weder om vuijt de
Coronia gheloopen met het ghetal van 145 stucks soo groot ende cleyn alle de welcke
vernomen zijn den xxx Julij tegen den auont omtrent Playmoyen eñ wicht bewesten
Enghelant aldaer zijnde ist geschiet dat een Pijnasse ofte iacht daer toe gheordin eert
is ghecomen omtrent/ ende ronts om de ghantsche Spaensche vloote om die selue te
besichtighen/twelck de Spaensche Armade ghemerckt heeft/ hebben vier bequaeme
Jachten afghemaeckt omt voorsz. Pijnasse te innen ende opte houden twelck hun is
ghefaelgheert ende de Pijnasse des seluen auonts weder om ter ghewunster Hauen
Playmuijen gheraeckt zijnde/ zijn alle vier /Baeckenen ende Brant teeckenen ront=
om op alle bequame plaetsen daer toe gestelt/door alle de Zeecustē van Engelant ge=
openbaert ende daermede den ander bekuntschapt goede wachte ende toesicht te zijn
des anderen daechs smorghens vroech so ist gheschiet dat de Armade van de Coninc=
lijcke Mayesteyt van Enghelant hem met cloecken moede vertoont hebben te comen
vuijt allen Hauenen van Enghelant met veel troepen ende hopen van thienen oock
van twaelfuen/ ende twintighen sterck zijnde/ ende zyn seer moedichlijck gepasseert
langs ende door alle de vlooten der Spaingaerts / ende hebben bestaen met grooten
Furije den grooten Vies Amirael aen te veerden/groot ontrent 700. lasten/versien
met 62. groote Metalen stucken ende 900. hondert Crijchs volcks / welcken Schip
Alsoo dapper ende vyerichlijck is aenghenochten dattet door grooten noot gedwon=
ghen is gheweest hun opteghenen in handen vanden vroomen ende Valyanten Ca=
piteyn Draec met noch der seluer daghe twee Schepen vande voorsz. Spaensche Vlo
ten aldus den dach passerende met veel ghewelt ende Schieten teghen malcanderen

zijnde Enghelsche Armade hun vertreck nemende wederom herstellende dat nödſ
was den derden dach hun wederom ontmoet ende dapperlijck hare partijen aengh
grepen / ende veel Spaensche Schepen Reddeloos gemaeckt / ende te gronde gh
schoten/oock eenighe gheweldelijck becrachticht ende in Enghelant ghebracht/m
seer veel gheuanghenen/seer veel groote Meesters / ende Cavaleers/als ghemeen
Soldaten/dit alles ghescheit ende verloopen zijnde / zijn sy ghedwonghen gheweest
door tgewelt der Enghelsche Armade hun wijck te nemen onder de Fransche Custe
ondert tClif van Calis/al waer sy lieden vande Armade vande Coninckliycke Maie
steyt van Enghelant beuonden worden. Op den 7, ende 8. dach Augusti aen Ancke
te legghen / om aldaer alsoo eenich Zeecoerts vande bequaemste plaetsen vande
Prince van Parma toeghescheickt soude moghen werden / twelck hem is beledt doo
tgewelt van die door Armade die van Hollant eñ Zeelant aldaer voor Duynkercke
ende Sluyse ghesonden om den Prince van Parma ende zijne Adheerenten te belet
ten/hebt vuyde coomen van zijnen Schepen / soo heeft den vroomen Capitey
Draeck 5.oft 6.van zijne snootste ofte quaetste Schepen geledicht ende den seluen v
brants ghestuert op zijne partijen den welcken tselue vernemende/zijn door noot g
dronghen vele haere Anckeren te houwen/ende also de Zee te kiessen/ende wederc
sterckelijck teghen malcanderen gheraeckt/ ende bevonden werdt dat de Spaensc
Armade afbreck gheleden hadde van haer lieder aldermachtichste/ende aldergeme
dichste grootste Schepen/ waer onder een den grootsten Galiasse voor Calis is al
seere ontreddert dat den seluen te gront ghesegen is / ende den ouersten der selue
namelijck den Sone vande Vyceroy van Napels/ daer opgheschooten met veel me
andere Seigores/ oock veele gheuanghen daer vuyt ghecreghen/ met noch het gh
tal van 160000.gouden Ducaten/met noch veel meer andere Galeyen ende Scheper
ende zijn alsoo met grooten schade ende verlies ghedreuen ende vluchtich geworder
sonder dat sy tot haren opsedt ende aenslach hebben connen comen / ende int werc
stelten/maer hebben moeten wijcken nae de Noort Zee toe / al waer hem sterck ve
volcht is/die Armade vande Coninckliycke Mayesteyt van Enghelant/met ontre
150.Seylen. Seer herdt aen houdende om voorts de volcoomen Victorie ende M
sterschappe daer ouer te vercrijghen / niete min noch een Schip van 700. lasten/end
een van 500.lasten/In Zeelant becrachticht zijn/ ende oock noch eenige in goede ho
staen/te verroueren die noch van haerlieder vloote versteecken zijn/onder dese Custe
wt welcke twee Schepen voornoemt. Der Ouersten ende Capiteynen naemen hi
nae volghen met de bekentenisse der seluen.

Sommarije der Spaensche Armaije int cort 65 Galyoenen eñ groote Schepe
25. Hulcaẽ vã 3 eñ 400 vatẽ.19 Patechas van 70 tot 100 vatẽ. 13 Sabias/ 4 Galyassen
Galayen/20 Carueels ende Jachten coẽt 150 stucx. Aen volc in allen 30656.Van a
derhande volc als volcht 7295. Schutten 1000. Musketiers 10000. Spiets drage
10000. Partesaens ende Helbaerden 8052. Zee vaerende luyden 2088. Roepers/
reste voort alderhande volc waeronder zijn 180.gheestelijcken van verscheyden oord
Gheschut als volcht 1497.Metalen stucken/934.Yseren stucken/12370. Kugels o
Clooten/5175.Quintalen bus Crupt/1238. Quintael Loot/1151. [illegible] /12.
Muer breeckers/21 [illegible] stucken/40 Muil Esels met zijn toebehoort/ Om het gh
schut te Marcheren/22.Paerden voor de Gheneraels.Aen Prouande als volcht.
11000 Quintael beschuyt/is voor 6.maent/11170.Pijpe Wijn is voor 6 maẽt/6500.Qui
Speck is voor 5.maent/3000.Quint kaes is voor 3.maent/6000.Quint Visch is voor
maent/4000.Quint Rijsch is voor 6.maent/6000.Lauegaes Booneñ eñ alderhande die
gelijcx is voor 6.maent/21000.Arabas/Azijn/ofte eedick voor 6. maent/ 10000. Araba
Olie is voor 6. maent/ 11000.Pijpen/ Vars water is voor 80.daghen.

Verclaringhen ende specificatie ghedaen by Don Diego de Piementello opper Velt'heer vande Tierce van Cicillia / Broeder vande Marcquis de Senerel/oudt xxix. Jaren ende is nu ghenomen desen x. Augusti. Door den Capiteyn Pieter vander Does /eñ alsoo ghevanckelijck ghebracht in sGravenHaghe/al waer hy dese bekentenisse gedaen heeft teghen sekere daertoe gheordineert.

SEyt/dat hy is Ridder vander orde van S. Jacob.
Seyt dat die Tertis vã Sealle/is ouerste van xxxij compaignies oft regimenten/daer van de 2800.zijn oude Soldaten.
Seyt dat alle de xxxij. Compangien zijn alle in dese armaden.
Seyt dat sy vertrocken zijn van Lissebone/den xxx.van Meye / met Cxlv. Seylen/in alles/daer van de C.ende x.waeren oorloochs schepen/ eñ de xxxv. schepen waeren ander groote schepen tot Prouijande ende Amynutije van Oorloch.
Seyt dat het schip daer hy op was /was een Galliote vã Portugael van vijC.last.
Seyt dat sy overghecoomen sy/op intentie van hen te voeghen metten Prince van Parma. Ende tsamen te vallen op Enghelant/ende aldaer eenighe sterckte in te nemen ende hen volck daerop te landen.
Seyt dat inde entre van het Canale/ tZeewaert een van hueren grootsten schepen vander vloten genomen/daerop dat Capiteyn was don Pedro Valdees.
Seyt dat inde voorß Armade zijn xx.M. Spaingaerts ende xij.M. Schippers als anderen sulcx dat sy zijn xxxij.M.te samen.
Seyt dat de fluer vanden Edeldom van Spaingen daer onder is/ als Hertoghen Marquisen/Graven/Baroenen/ ende Edelluyden.
Seyt voorts dat den generael den Hertoge van Medina/en sal van hier niet schepden voor aleer hy volcomen sal hebben volbracht het bevel van den Coninc twelck hy hem ghegheven heeft.
Seydt dat die vloote is veersien van alle Prouisie voor ses maenden als sy uuyt Lisbone scheyden.
Seyt dat zijn Schip is ophebbende vierendertich Metalen stucken.
Seyt/doen hy de lestemael oversach de vloote van Enghelandt / soo telde hy daer Hondert en dertich Schepen.
Seyt dat twee Maenden voor zijn vertreck van Lisbone/Soo was daer den roep/dat de Coninginne van Enghelant was op weghe om pays te tracteren metter Hertoghe van Parma/ende datter hope was dat sulcx soude ghescbieden.
Seyt/dat op Maendaghe lestzijn sy verstroept ende datter maer iij. Schepen verlooren waeren.
Seyt/dat de Armade cost den Coninck sdaechs xij.M.Ducaten.
Seyt datter zijn in dese vlote xvi. Millioen Ducaten.
Frans Muelen Paert ghebooren tot Heerentals/out 17. Jaer/Seyt 9. Jaer daer geweest hebbende/ende zijn duyts by naest vergeten.
Willem Olimkens van Lutsenberch oudt 20. Jaer/ Seyt mede 9. Jaer uyt tlandt ghemeest te hebben.

Don Iouan de Velaseo Sone vanden Graue van Ceruollia.
Martin Dauellis Capiteyn van een Regiment van Tierce van Cecille.
Fancisque Mauriques Capiteyne.
Alonso de Vergas Luytenant vande voorgenoemde Don Diego Piemontel.

F I N I S.

